

รายงานการประชุมวิชาการ
เครือข่ายนักศึกษาคณาจารย์พัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมระดับชาติ
CSD สัมพันธ์ ครั้งที่ 18

CSD สัมพันธ์ ครั้งที่ 18

“พลังสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน”

27 – 30 มกราคม 2562
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

การศึกษาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกรณีกุ่มอาชีพถ่านไบโอนิก บ้านหนองไม้แดง ตำบลไพรงาม อำเภอไพรงาม จังหวัดกำแพงเพชร

วิไล ใจเสาร์, อภัสรินทร์ วงศ์พิชัย, วีระพา พานแก้ว, อนุรักษ์ ช่างหัวหน้า,
ชนนิกานต์ สานเมทา, และ อาชญ อินทิม¹
ภูริณัฐร์ โชติวรรณ²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องศึกษาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกรณีกุ่มอาชีพถ่านไบโอนิก บ้านหนองไม้แดง ตำบลไพรงาม อำเภอไพรงาม จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาการร่วมกลุ่มอาชีพถ่านไบโอนิก (2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานและแผนธุรกิจแนวคิด ทฤษฎี ที่ใช้ในการศึกษา (1)แนวคิดวิสาหกิจชุมชน (2) ทฤษฎีผลลัพธ์ทางสังคม (3) ทฤษฎีการผลิต พื้นที่ในวิจัยในครั้งนี้คือบ้านหนองไม้แดง ตำบลไพรงาม อำเภอไพรงาม จังหวัดกำแพงเพชร วิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพโดยการใช้วิธีการศึกษาจากการใช้แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่ง บ้านหนองไม้แดงมีผู้สูงอายุที่ว่างงานและในชุมชนมีวัสดุเหลือใช้จำนวนมาก โดยประธานกลุ่ม ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มในการก่อตั้งกลุ่ม จากแนวคิดที่ได้จากการมีโอกาส ได้เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ณ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ซึ่งพระองค์ทรงยกตัวอย่างการทำถ่าน จากกลบดำ หลังจากนั้นประธานกลุ่มได้มีความสนใจบวกกับแลเห็นทรัพยากร เช่น แกลบข้าวโพด ที่ผ่านจากการเก็บเกี่ยวมาแล้วรวมถึงกะลามะพร้าวที่ไม่ได้ใช้แล้วมีให้พบเห็นเป็นจำนวนมากในชุมชน จึงได้มีการพูดคุยและทดลองทำถ่านกับคนในชุมชน จนประสบความสำเร็จ กลายเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่สามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน ด้วยการดำเนินงานที่มีแผนธุรกิจ ที่เป็นระบบสามารถจัดการบริหารให้สมาชิกทำงานให้ตรงกับศักยภาพในการทำงาน จึงทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและประสบความสำเร็จ จนถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ : วิสาหกิจชุมชน, ถ่านไบโอนิก, บ้านหนองไม้แดง และจังหวัดกำแพงเพชร

บทนำ

ปัจจุบันถ่านที่ใช้เป็นการผลิตแบบวิถีดั้งเดิมที่พบเห็นได้ทั่วไปตามพื้นที่ส่วนใหญ่ในชนบท ถ่านที่ได้จะถูกนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการหุงต้มและทำประโยชน์อื่น ๆ ในระดับครัวเรือน หรือบางครั้งเรือนมีการทำเป็นอาชีพผลิตถ่านขายสร้างรายได้ให้กับครอบครัว โดยอาศัยวัตถุดิบในการเผาถ่านจากไม้ตามหัวไร่ปลายนา ป่าชุมชนและป่าสาธารณะต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันเนื่องจากสภาพพื้นที่ป่าไม้ลดลงจึงส่งผลให้ขาดแคลนไม้ที่ใช้ในการเผาถ่าน เราจึงพบเห็นการใช้ไม้ทำถ่านลดน้อยลง มีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงชนิดของถ่านที่ใช้ภายใต้สถานการณ์ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การเผาถ่านแบบดั้งเดิมถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำลายสิ่งแวดล้อมและมีเทคโนโลยีในการทำถ่านที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าการทำถ่านแบบดั้งเดิมจึงถูกนำเข้ามาส่งเสริมเพื่อใช้เป็นทางเลือกใหม่ในการผลิตถ่าน ทั้งนี้การทำถ่านในแต่ละพื้นที่ยังมีการใช้วัตถุดิบเหลือใช้ จากเศษถ่านโรงงานไฟฟ้าและกะลามะพร้าว ฝักข้าวโพด หรือบางพื้นที่มีการเปลี่ยนแปลงชนิดไม้ที่ใช้ในการเผาถ่านตามสภาพแวดล้อมของพื้นที่นั้น ๆ องค์กรความรู้ต่าง ๆ จากการทำถ่านจึงควรมีการศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้วิธีการทำถ่านโดยใช้เทคโนโลยี และได้เรียนรู้องค์ความรู้ใหม่เพื่อใช้ในการพัฒนาให้มีการทำถ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงสามารถช่วยบรรเทาปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นได้ในปัจจุบัน

¹ นักศึกษาโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการพัฒนาศักยภาพ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กลุ่มอาชีพบ้านหนองไม้แดง มีการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นวัสดุที่เหลือใช้ ในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าให้เกิดประโยชน์และคุณค่าทางการตลาด เพื่อลดปัญหาหมอกควัน ลดการใช้พลังงานต้นไม้ โดยการนำเศษวัสดุเหลือใช้มาผลิตเป็นพลังงานเชื้อเพลิงถ่านอัดแท่ง ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยีถ่านอัดแท่ง เป็นถ่านที่มีซัลเฟอร์ต่ำ ให้ความร้อนสูง ไม่เกิดเปลวไฟ ไม่เกิดควันมากเหมือนถ่านไม้ อยู่ได้นานกว่าถ่านทั่วไป 2-3 ชั่วโมงและคงเอกลักษณ์ให้อยู่แบบธรรมชาติ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มอาชีพถ่านไบโอเน็ค บ้านหนองไม้แดง กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่งไบโอเน็ค

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาการร่วมกลุ่มอาชีพถ่านไบโอเน็ค
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานและการจัดทำแผนธุรกิจเพื่อสังคมของกลุ่มถ่านไบโอเน็ค

แนวคิด/ทฤษฎี

1. แนวคิดวิสาหกิจชุมชน

แนวคิดวิสาหกิจชุมชนของกรมการพัฒนาชุมชน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานพระราชดำริในการพัฒนาชุมชน เพื่อความยั่งยืน โดยหลักการ “ทฤษฎีใหม่” 3 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 มีความพอเพียง เลี้ยงตนเองได้บนพื้นฐานของความประหยัดและจัดการใช้ง่าย

ขั้นที่ 2 รวมพลังกัน ในรูปกลุ่มเพื่อการผลิต การตลาด การจัดการ รวมทั้งด้านสวัสดิการการศึกษาและการพัฒนาสังคม

ขั้นที่ 3 สร้างเครือข่าย กลุ่มอาชีพและขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายโดยประสานความร่วมมือกับภาคธุรกิจ ภาคองค์กรพัฒนาเอกชน และภาคราชการในด้านเงินทุนการตลาดการผลิต การจัดการและข่าวสารข้อมูล (วชิรวัชร งามละม่อม, 2561 : 1-2)

2. ทฤษฎีผลลัพธ์ทางสังคม

การประเมินผลกำไรขาดทุน (Profit and Loss) สำคัญสำหรับธุรกิจกระแสหลักฉันใด การประเมินผลลัพธ์ทางสังคม (Social Impact Assessment) ก็สำคัญสำหรับกิจการเพื่อสังคมฉันนั้น เนื่องจากกิจการเพื่อสังคมมุ่งดำเนินกิจการเพื่อสร้าง “ผลลัพธ์ทางสังคม (Social Impact)” บางอย่าง เช่น “ลดความยากจน” “ลดขยะ” หรือ “ช่วยเหลือผู้พิการ” ซึ่งเป็นพันธกิจหลักขององค์กรถ้าหากไม่มีการติดตามวัดผลอย่างต่อเนื่อง เราก็ไม่อาจรู้ได้อย่างชัดเจนว่างานที่เราทำไปนั้นบรรลุพันธกิจมากน้อยเพียงใด ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ สร้างผลเชิงลบหรือบวกอะไรที่คาดไม่ถึง และควรปรับปรุงแก้ไขตรงไหนอย่างไรบ้าง เพื่อสร้างประโยชน์มากกว่าเดิมในอนาคต ตลอดจนลดผลเชิงลบข้างเคียงที่ไม่ตั้งใจจะก่อ

สรุปง่าย ๆ ได้ว่า ผลลัพธ์ทางสังคมคือคุณค่าทางสังคมที่เกิดจากการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งควรสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและพันธกิจของกิจการ (สฤณี อาชวานันทกุล และภัทราพร แยมละออ, 2561 : 5)

3. ทฤษฎีการผลิต (Theory of Production)

ทฤษฎีการผลิตเป็นการศึกษาทางด้านอุปทานหรือผู้ผลิต โดยศึกษาพฤติกรรมของผู้ผลิตในการผลิตสินค้าและบริการออกมาขาย ณ ระดับราคาต่าง ๆ ว่าผู้ผลิตควรเลือกใช้ปัจจัยการผลิตแต่ละชนิดอย่างไรจึงจะทำให้เสียต้นทุนการผลิตต่ำที่สุด หรือการทำให้ได้ผลผลิตสูงที่สุดภายใต้เงินทุนที่เขามีอยู่อย่างจำกัด ทฤษฎีการผลิตจะศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตที่เรียกว่า Input และจำนวนผลผลิตที่ได้รับ ซึ่งเรียกว่า Output

ความหมายของการผลิต (Production)

การผลิต (Production) หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงปัจจัยการผลิตให้ออกมาเป็นผลผลิตจากความหมายของการผลิตดังกล่าวจะเห็นว่า ปัจจัยการผลิต (Input) ที่กล่าวถึงหมายถึง

1. ที่ดิน
2. ทุน
3. แรงงาน
4. ผู้ประกอบการ

นอกจากนี้ยังรวมถึงวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลางทุกชนิดที่ใส่เข้าไปในกระบวนการของการผลิต ส่วนผลผลิต (Output) นั้น นอกจากจะหมายถึงผลผลิตขั้นสุดท้าย (Final Product) ที่สามารถนำไปบริโภคได้เลยแล้วยังหมายถึงสินค้าขั้นกลาง (Intermediate Product) ซึ่งจะต้องนำไปผ่านกระบวนการผลิตอีกครั้งเพื่อให้ได้ผลผลิตขั้นสุดท้าย และผลผลิตยังหมายรวมถึงบริการต่าง ๆ ด้วย เช่น การขนส่ง การเก็บรักษาสินค้าไว้ให้มีสินค้าบริโภคทุกขณะที่ต้องการบริโภค (มหาวิทยาลัยหอการค้า, 2561 : 1)

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการศึกษา

สำหรับรูปแบบการศึกษาในครั้งนี้ใช้รูปแบบการศึกษาโดยการศึกษาวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลหลักมีจำนวน 6 คน

1. นางพรประวีณ์ เกิดโต ประธานกลุ่มอาชีพ บ้านหนองไม้แดง
2. นายกิตติ เกิดโต รองประธาน
3. นายสถาพร สุ่มศรี รองประธาน
4. นายชัยนันท์ สังข์จ้อย แรงงานในกลุ่มอาชีพ
5. นายภาณุ แจ่มแจ่ม แรงงานในกลุ่มอาชีพ
6. นายธานี บุญศิริรัตน์ แรงงานในกลุ่มอาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้มีการจดบันทึกข้อมูลและอัดเสียง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จากประธานกลุ่มอาชีพบ้านหนองไม้แดง ตำบลไทรงาม อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจากเอกสารข้อมูลของกลุ่มอาชีพ บ้านหนองไม้แดง
2. การสัมภาษณ์ เป็นรายบุคคล ตามตำแหน่งหน้าที่

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาวิเคราะห์ การตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ มักจะใช้วิธีการที่เรียกว่า การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ได้แก่

1. การตรวจสอบสามเส้า ด้านข้อมูล โดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้าข้อมูลต่างเวลากัน จะเหมือนกันหรือไม่ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกันหรือไม่ และถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่
2. การตรวจสอบสามเส้า ด้านผู้วิจัย โดยการเปลี่ยนตัวผู้สังเกตหรือสัมภาษณ์
3. การตรวจสอบสามเส้า ด้านวิธีรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีสังเกตควบคู่ไปกับการซักถาม

สรุปผลการศึกษา

การเกิดขึ้นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มอาชีพบ้านหนองไม้แดง มีการเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นวัสดุที่เหลือใช้ในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าให้เกิดประโยชน์และคุณค่าทางการตลาด เพื่อลดปัญหาหมากวาง ลดการใช้พลังงานต้นไม้ม้ โดยการนำเศษวัสดุเหลือใช้มาผลิตเป็นพลังงานเชื้อเพลิงถ่านอัดแท่ง ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยีถ่านอัดแท่ง เป็นถ่านที่มีเข้เล็กน้อยให้ความร้อนสูง อยู่ได้นานกว่าถ่านทั่วไปและคงเอกลักษณ์ให้อยู่แบบธรรมชาติ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

กลุ่มอาชีพบ้านหนองไม้แดงเริ่มก่อตั้งตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2544 จนถึงปี พ.ศ. 2561 ปัจจุบันรวมระยะเวลาที่ก่อตั้ง 15 ปีตั้งอยู่บ้านเลขที่ 180 หมู่ 6 ตำบลไทรงามอำเภอไทรงามจังหวัดกำแพงเพชรโดย นางพรวิณี เกิดโต เป็นประธานกลุ่ม จุดเริ่มต้นทางกลุ่ม ได้ผลิตปุ๋ยน้ำชีวภาพและน้ำมันไบโอดีเซล จากมันสำปะหลัง หลังจากนั้นได้ศึกษาดูงานที่ศูนย์ ศิลปาชีพบางไทร ได้เห็นการผลิตถ่านอัดแท่งที่ใช้วัตถุดิบจากแกลบดำ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำถ่านอัดแท่งขึ้น จึงได้กลับมาทดลองทำถ่านอัดแท่ง จากแกนข้าวโพดกะลามะพร้าว มาทดลองเผาและแจกจ่ายผลิตภัณฑ์ ให้กับชาวบ้านทดลองใช้ โดยใช้ชื่อผลิตภัณฑ์ BOC หลังจากนั้นเมื่อปี พ.ศ. 2547 ได้เริ่มต้นทำผลิตภัณฑ์น้ำมันคั่วไม้จากกะลามะพร้าวและผลิตภัณฑ์ก้อนตุ๊กกลิ้งจากการเข้ารับฝึกอบรมการทำก้อนตุ๊กกลิ้งปลอดสารพิษจากสถาบันพัฒนา วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพบ้านหนองไม้แดงบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการและมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความสามารถและความชำนาญของแต่ละคนสมาชิกตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมีสมาชิก 24 คน เงินทุนของสมาชิกเริ่มแรก 14,000 บาท ปัจจุบันจำนวนสมาชิก 42 คน เงินทุนของสมาชิกในปัจจุบัน จำนวน 200,000 บาท (สัมภาษณ์จาก นางพรวิณี เกิดโต, ตุลาคม, 2561)

การก่อตั้งหมู่บ้านบ้านหนองไม้แดง เมื่อก่อนมีหนองน้ำจำนวนมากและมีต้นไม้ม้แดงใหญ่ล้อมรอบชาวบ้านจึงได้เรียกกันติดปากต่อกันมาว่าเป็นบ้านหนองไม้แดง เดิมขึ้นอยู่กับตำบลหนองคล้า อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และต่อมาได้มีการแยกหมู่บ้าน ได้แยกออกมาเป็นบ้านหนองไม้แดง หมู่ที่ 6 ตำบลไทรงาม อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ในปี พ.ศ. 2513

ผลลัพธ์ทางสังคมเรื่องของการรายได้และเศรษฐกิจจากอดีตผู้สูงอายุได้ว่างงานเป็นจำนวนมากและรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน หลังจากที่ได้ก่อตั้งกลุ่มอาชีพทำให้ผู้สูงอายุไม่ว่างงานมีรายได้เพิ่มขึ้นเพื่อจุนเจือภายในครอบครัวเพิ่มขึ้นทำให้การใช้ชีวิตดีขึ้นจากเดิมที่เป็นอยู่กลุ่มอาชีพถ่านไบโอดีบ้านหนองไม้แดงนำวัตถุดิบที่เหลือใช้ในชุมชน ได้แก่ แกนข้าวโพด กะลามะพร้าว เหง้ามัน เศษไม้จากการเผาที่เหลือใช้ มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่ง ทำให้เกิดการสร้างรายได้และส่งเสริมเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนและสมาชิกในกลุ่ม จากการสัมภาษณ์รายได้ของแรงงาน ฝ่ายผสมได้ค่าใช้จ่ายค่าแรงงานตามมาตรฐานวันละ 300 บาทเดือนละ 9,000 บาท เบิกได้ตามที่ต้องการเป็นครั้งคราวเพื่อนำไปใช้จ่ายภายในครอบครัวผู้ที่ทำหน้าที่ฝ่ายควบคุมงานจัดระเบียบงานและเป็นผู้จัดจำหน่าย ผู้ที่ทำฝ่ายผลิตและนายช่างได้รับค่าใช้จ่ายวันละ 300 เดือนละ 9000 บาท ค่าจ้างเพียงพอต่อการใช้ชีวิตประจำวันไม่มีค่าใช้จ่ายอื่นผู้ทำหน้าที่ฝ่ายลำเลียงถ่านเข้าเตาอบได้รับค่าจ้างวันละ 300 บาทเดือนละ 9,000 บาท เพื่อนำไปใช้จ่ายส่วนตัวในการดำรงชีวิตผลลัพธ์ที่แรงงานได้รับจึงมีความพึงพอใจในการทำงานและเพียงพอต่อการใช้ชีวิตประจำวัน

ด้านสิ่งแวดล้อมบ้านหนองไม้แดงมีทรัพยากรจากการเกษตรเช่นแกนข้าวโพดเหง้ามันเศษถ่านไม้จากการเผาถ่าน ซึ่งช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยวมีแกนข้าวโพดจำนวนมากประมาณ 3-4 คันรถต่อฤดูกาล มีจำนวนมากชาวบ้านเห็นว่าทรัพยากรทางการเกษตรเหล่านั้นสามารถนำมาทำให้เกิดประโยชน์และสร้างคุณค่า ทางชุมชนยังช่วยอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมปัจจุบันถ่านอัดแท่งไบโอดียังช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมปลอดสารพิษไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อมเป็นมิตรกับธรรมชาติทางอากาศและในชุมชน

การดำเนินงานแผนธุรกิจกลุ่มอาชีพบ้านหนองไม้แดง มีวัตถุประสงค์ในการทำแผนธุรกิจ นำความรู้ไปพัฒนากลุ่มและต้องการขอสินเชื่อ เพื่อการลงทุนในการประกอบธุรกิจ ขยายธุรกิจปรับปรุงกิจการ เพื่อเป็นเงินทุนในการดำเนินการ การวิเคราะห์ อุตสาหกรรม ปัจจุบันสภาพการแข่งขันของธุรกิจถ่านอัดแท่งในประเทศไทยนับว่ามี

การแข่งขันอย่างรุนแรงโดยเฉพาะกลุ่มผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่งเป็นที่นิยมใช้กันเป็นพลังงานทดแทนเป็นการยอมรับกัน
ในประเทศ โดยมีการแข่งขันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปของกลุ่มผลิต ด้วยการใช้กลยุทธ์การขายช่องทางการจัดจำหน่าย
โดยการเปิดจุดขายสินค้ามากขึ้น กลุ่มอาชีพบ้านหนองไม้แดงเป็นผู้ผลิตถ่านอัดแท่งรายแรกของจังหวัด ส่งผลให้
กลุ่มอาชีพบ้านหนองไม้แดงมีการเติบโตของธุรกิจอย่างต่อเนื่อง และสามารถสร้างการรับรู้ในตลาดให้มากขึ้นมี
การทำกลยุทธ์ทางการตลาดเพิ่มขึ้นถึงกลุ่มผู้ใช้พลังงานทดแทนและอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้าง
ความพึงพอใจสูงสุดในตัวสินค้า ดังนั้นธุรกิจนี้น่าสนใจและมีโอกาสเติบโตได้อีกต่อไป แนวโน้มทางการตลาด
การเติบโตของกลุ่มอาชีพบ้านหนองไม้แดงได้รับโอกาสจากภาครัฐ อบรมของ SME ธุรกิจขนาดกลางเรื่องการตลาด
บรรจุภัณฑ์ รูปลักษณ์ของสินค้าใหม่ส่งผลได้รับโอกาสส่งออกในตลาดต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น ฮอลแลนด์ ทางกลุ่มได้
มีการพัฒนารูปลักษณ์ผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อที่จะรองรับในตลาด AEC ให้ตรงความต้องการของตลาด การวิเคราะห์
ปัจจัยทางธุรกิจ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค จุดแข็ง การวิเคราะห์ปัจจัยภายในองค์กรที่ทำให้กิจการมีความ
ได้เปรียบคู่แข่งวัตถุดิบมีราคาถูก มีความสัมพันธ์กับลูกค้า ช่องทางในการจัดจำหน่าย มีการพัฒนาสินค้าในรูปแบบ
ตลอด จุดอ่อน การวิเคราะห์ปัญหาภายนอกที่ทำให้กิจการเสียเปรียบคู่แข่ง ขาดเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบ
กิจการจำเป็นต้องจัดหาโดยการกู้ยืมจากสถาบันการเงิน โอกาส เป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบทางบวกและเพื่อ
ประโยชน์ต่อกิจการที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้กิจการเติบโตได้ในอนาคต ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ
ในการทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพผู้ประกอบการของกลุ่ม OTOP เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร
สนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ในการผลิต สำนักงานพัฒนาชุมชนสนับสนุนการจัดอบรมด้านการเขียนแผนธุรกิจ จำนวน
ลูกค้าหรือผู้บริโภคเพิ่มสูงขึ้น วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น เช่น กะลามะพร้าว เหง้ามัน
สำปะหลัง เป้าหมายทางธุรกิจ การกำหนดสิ่งที่กิจการจะลงมือทำเพื่อให้บรรลุตามพันธกิจมีกำหนดเวลาแล้วเสร็จที่
ชัดเจนโดยระบุเป็นข้อ ๆ แบ่งเป็นเป้าหมายระยะสั้น 1 ปีระยะปานกลาง 3 ปีและระยะยาว 5 ปีขึ้นไปครั้งนี้
เป้าหมายในแต่ละระยะเวลาควรสอดคล้องกันสามารถวัดผลลัพธ์เป็นตัวเลขได้และกำหนดเวลาแล้วเสร็จอย่าง
ชัดเจน โดยกลุ่มอาชีพบ้านหนองไม้แดง ได้วางเป้าหมายทางธุรกิจไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาในรูปแบบของการพัฒนามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อจัดทำ
เป็นยุทธศาสตร์ของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่นำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน
2. ควรมีการศึกษาวิสาหกิจชุมชนในรูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยให้คนในชุมชนร่วม
ในขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนถึงความมีส่วนร่วมของชุมชนใน
การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและปัญหาด้านต่าง ๆ ของชุมชน

สัมภาษณ์

1. นางพรประวีณ์ เกิดโต	ประธานกลุ่มอาชีพ	สัมภาษณ์, กรกฎาคม 2561
2. นายกิตติ เกิดโต	รองประธาน	สัมภาษณ์, กรกฎาคม 2561
3. นายสถาพร สุ่มศรี	รองประธาน	สัมภาษณ์, กรกฎาคม 2561
4. นายชัยนันท์ สังข์อู๋	แรงงานในกลุ่มอาชีพ	สัมภาษณ์, ตุลาคม 2561
5. นายภาณุ แจ่มแจ่ม	แรงงานในกลุ่มอาชีพ	สัมภาษณ์, ตุลาคม 2561
6. นายธานี บุณศิริรัตน์	แรงงานในกลุ่มอาชีพ	สัมภาษณ์, ตุลาคม 2561

474 รายงานการประชุมวิชาการเครือข่ายนักศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมระดับชาติ CSD สัมพันธ์ ครั้งที่ 18
“พลังสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน”
ระหว่างวันที่ 27 – 30 มกราคม 2562 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

บรรณานุกรม

- ภัตตราภรณ์ ฐิโรโซไท. (ม.ป.ป). *หลักสูตร “นักลงทุนรุ่นใหม่เพื่อสังคม” รุ่นที่ 31*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
:http://www.makemoneyclub.com. [2561, กันยายน 26].
- วชิรวัชร งามละม่อม. (ม.ป.ป). *แนวคิดวิสาหกิจชุมชน*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://file.siam2web.com.
[2561, ตุลาคม 15].
- สฤณี อาชวานันทกุล และภัทรพร แยมละออ. (ม.ป.ป). *คู่มือการประเมินผลลัพธ์ทางสังคมและผลตอบแทนทาง
สังคมจากการลงทุน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- หอกการค้า. (ม.ป.ป). *ทฤษฎีการผลิต*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://elearning2.utcc.ac.th.[2561, ตุลาคม 15]